

УДК 342.924 + 342.922

Белкін Марк Леонідович –
адвокат, кандидат юридичних наук,

Белкін Леонід Михайлович –
правозахисник, кандидат технічних
наук, старший науковий співробітник

За відсутністю у будь-кого дискреційної влади корупція була б
взагалі неможливою
С. Роуз-Аккерман, професор Єльського університету

Адміністративний прецедент як чинник обмеження корупції

В статті доводиться, що вимога дотримання принципу адміністративного прецеденту (прийняття органами виконавчої влади в однакових обставинах однакових рішень) обмежує розсуд цих органів при розгляді адміністративних справ і тим самим обмежує корупцію.

Ключові слова: адміністративний прецедент, дискреційні повноваження, корупція, адміністративний розсуд

Вступ. У той час, як судовий прецедент є звичним явищем у правовій дійсності не тільки країн, де історично склалося прецедентне право, але й у країнах, де раніше такий підхід не сприймався [1], то явище та/або вимога дотримання адміністративного прецеденту практично не обговорюється. Професор В.І. Курило визначає адміністративно-правові прецеденти джерелами адміністративного права, але в якості адміністративно-правового прецеденту він визначає той самий судовий прецедент, але який виник при розгляді справи адміністративними судами [2, с. 32]. Водночас, мова йде про те, що б і юрисдикційні органи виконавчої влади дотримувалися принципу єдності правозастосування та уникали прийняття в однакових умовах різних рішень. Підстави для такого тлумачення надає Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи № R (80)2 від 11 березня 1980 р. стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень (цитуються по виданню [3]). Відповідно до цієї Рекомендації, під час реалізації дискреційних повноважень адміністративний орган влади дотримується

© М. Л. Белкін, Л. М. Белкін, 2013

ся принципу рівності перед законом, **не допускаючи несправедливої дискримінації** [3, с. 439]. Якщо адміністративний орган влади, реалізуючи дискреційне повноваження, вирішує відхилитися від загальних адміністративних приписів у такий спосіб, який має несприятливі наслідки для прав, свобод чи інтересів відповідної особи, **її має бути повідомлено про підстави такого рішення** [3, с. 440]. Мета такого підходу – не допустити несправедливої дискримінації, **забезпечивши однакове ставлення до осіб, які перебувають в однаковій ситуації де-факто чи де-юре**, коли йдеться про реалізацію певного дискреційного повноваження. Отже, в однакових умовах Рекомендація вимагає діяти однаково, неоднакові дії повинні бути обґрунтованими і можуть бути обґрунтованими тільки різними умовами застосування права. Отже, проблема дослідження підходів до забезпечення однакового правозастосування в адміністративних провадженнях є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми і на які спирається автор. Література, присвячена адміністративному прецеденту, вкрай обмежена. Крім зазначеної вище роботи В. І. Курила [2], поняття адміністративного прецеденту згадується у роботі [4]. Згідно з визначенням визначенню цього поняття, судовий (адміністративний) прецедент – це таке рішення судового (адміністративного) органу, що приймається для вирішення конкретної юридичної справи вперше і береться за зразок при розгляді аналогічних справ у майбутньому.

Глибоке дослідження проблеми адміністративного прецеденту виконала російська дослідниця О. О. Дворнікова [5]. Положення цього дослідження були покладені у визначення адміністративного прецеденту [6]. Відповідно до цих досліджень, адміністративний прецедент – це рішення органів державної влади чи посадових осіб, що мало місце хоча б один раз і може слугувати зразком при аналогічних обставинах. Разом із судовим прецедентом адміністративний прецедент об'єднується поняттям “правовий прецедент”.

У контексті особливостей саме адміністративного прецеденту виділяються три основні форми його вираження. По-перше, адміністративний прецедент може міститися в актах адміністративних юрисдикційних “квазісудових” органів, спрямованих на вирішення конкретних справ, спірних життєвих ситуацій. По-друге, в окремих актах вищих органів виконавчої влади (деяких листах і оглядах) зустрічаються вказівки про те, яким чином слід розуміти відповідні законодавчі норми і вирішувати справи певної категорії. Листи та огляди не є нормативними актами, але в тих випадках, коли окремі їх положення привносять новизну в регулювання суспільних відносин, можна говорити про прецедентний характер таких приписів (правоположення, що містяться

в них, являють собою форму адміністративного прецеденту тлумачення). По-третє, ознаки адміністративного прецеденту можна відшукати в окремих рішеннях нижчестоящих органів виконавчої влади, виконавчих органів місцевого самоврядування в тих випадках, коли вони створюють зразок для вирішення наступних справ, мають значення для наступної правозастосовчої практики з конкретного правового питання. У зв'язку з цим слід зазначити, що ставлення до прецедентного характеру даної групи актів може бути далеко неоднозначним. Саме на “низовому” рівні виконавчої влади вірогідна можливість появи всякого роду зловживань і порушень законності. Представляється, що створення прецедентних норм на цьому рівні може бути вкрай рідкісною, вимушеною мірою усунення правової невизначеності. Разом з тим, у випадку визнання правоти адміністративного органу в судовому спорі, процесі оскарження прецедентного акту, довіра до цього прецеденту значно зростає, оскільки є підстави вважати, що і в інших аналогічних спорах суди вирішать так само.

Механізм дії адміністративного прецеденту полягає у наступному. Після прийняття акту, що містить прецедентні норми, в юридичній практиці з'являється своєрідне “зразкове” правило поведінки при вирішенні справ певної категорії. Обов'язковість дотримання цього правила забезпечується не стільки силою державного примусу, що характерно для закону, скільки авторитетом органу, який його створив, значимістю і типовістю відповідної правозастосовчої ситуації. При цьому властивість нормативності адміністративного прецеденту нерозривно пов'язана з його правомірністю, яка має на увазі ухвалення відповідного акту в рамках закону і межах компетенції того чи іншого уповноваженого органу. Адміністративний прецедент припиняє свою дію при прийнятті нормативного правового акту, спрямованого на подолання відповідних недоліків правового регулювання.

В загальному вигляді адміністративний прецедент представляє собою правоположення, сформульоване в акті органу виконавчої влади або “квазісудового” органу адміністративної юстиції в процесі вирішення конкретного правового питання за відсутності або невизначеності його законодавчої регламентації і слугує взірцем для вирішення подальших однорідних адміністративних справ.

Отже, представляє інтерес дослідження, як ці положення працюють чи не працюють у правозастосовчій практиці України.

Постановка завдання. Мета статті – вирішити наукове завдання щодо дослідження підходів до застосування чи не застосування адміністративного прецеденту в правозастосовчій практиці України.

Результати дослідження. Одним із найактивніших правозастосовувачів в Україні є Національна (до 23 листопада 2011 р. – Держав-

на) комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР або ДКЦПФР у відповідний період). Згідно зі ст. 8 Закону України (далі – ЗУ) від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” (далі – ЗУ № 448/96-ВР), НКЦПФР (раніше – ДКЦПФР) має право:

5) у разі порушення законодавства про цінні папери, нормативних актів Комісії виносити попередження, зупиняти на термін до одного року розміщення (продаж) та обіг цінних паперів того чи іншого емітента...

16) ...зупиняти кліринг та укладення договорів купівлі-продажу цінних паперів на фондових біржах на певний термін для захисту держави, інвесторів;

30) для захисту інтересів держави та інвесторів у цінні папери зупиняти на підставі рішення Комісії внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку щодо цінних паперів певного емітента або певного власника на строк до усунення порушень, що стали підставою для прийняття такого рішення.

Всі ці повноваження можна позначити, як зупинення обігу цінних паперів, оскільки при забороні здійснювати перереєстрацію прав власності обіг цінних паперів неможливий. У роботах [7, 8] один із авторів вже доводив, що наведені нечіткі формулювання надають можливості Комісії приймати рішення на широкий розсуд, суттєво порушуючи права власників цінних паперів. Показано, що вказані дискреційні повноваження дозволяють посадовим особам Комісії зловживати вказаними повноваженнями. Нові випадки зупинення обігу цінних паперів продовжують цю традицію. Розглянемо механізм застосування адміністративного прецеденту в даному випадку.

Окружний адміністративний суд м. Києва розглянув справу № 826/1433/13-а [9] за позовом фізичної особи – акціонера Публічного акціонерного товариства (ПАТ) “Пересувна механізована колона № 20” до НКЦПФР (відповідач) про визнання протиправним та скасування рішення відповідача № 1898 від 25 грудня 2012 р. “Про зупинення внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів та до системи депозитарного обліку цінних паперів, випущених ПАТ “Пересувна механізована колона № 20” та усунення порушень”. При цьому в якості порушення визнаний той факт, що емітент – ПАТ “Пересувна механізована колона № 20” – на власній сторінці в Інтернеті не розмістило певну інформацію, передбачену ч. 3 ст. 78 Закону України. До цього моменту практики зупинення обігу цінних паперів емітента за вказане порушення не існувало, оскільки, по-перше, це порушення не вважалося суттєвим, по-друге, за наявності попередження посадових

осіб Комісії це порушення усувається не більше, ніж за годину. За таких умов було проаналізоване відношення Комісії до аналогічних порушень з боку інших емітентів. Зокрема, було встановлено, що на момент прийняття рішення № 1898 від 25 грудня 2012 року існувало щонайменше 24 емітенти, які мали таке ж саме порушення.

На підставі цієї інформації до НКЦПФР було скеровано запит про причини різної адміністративної практики по відношенню до перелічених емітентів і до ПАТ “Пересувна механізована колона № 20”. У своїй відповіді (лист від 12 березня 2013 р. № 13/04/4593/нк) Комісія визнала, що нею за період з 2009 року по теперішній час рішення щодо зупинення внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку певного емітента або певного власника у зв’язку з виявленням порушення вимог ч. 3 ст. 78 Закону України “Про акціонерні товариства”, **крім рішення винесеного у відношенні ПАТ “Пересувна механізована колона № 20”**, не виносились. Рішення щодо зупинення внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку у відношенні емітентів, зазначених у запиті, станом на 14 лютого 2013 року Комісією **не виносились** [9].

Визнавши це, Комісія, всупереч вимогам Рекомендації № R (80)2, достовірно дану обставину пояснити не змогла. Отже, зупинивши внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів та до системи депозитарного обліку цінних паперів, випущених ПАТ “Пересувна механізована колона № 20”, НКЦПФР поставила це ПАТ у гірше становище, ніж інші емітенти, а ті, у свою чергу, отримали необґрунтовані переваги.

Згідно з частиною 2 ст. 15 ЗУ “Про захист економічної конкуренції”, антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються: надання окремим суб’єктам господарювання або групам суб’єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 6 ЗУ “Про засади запобігання і протидії корупції”, особам, зазначеним у п. п. 1–3 ч. 1 ст. 4 цього Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження та пов’язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди або у зв’язку з прийняттям обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ
З ЦІННИХ ПАПЕРІВ
ТА ФОНДОВОГО РИНКУ**

вул. Московська, 8, корп. 30
м. Київ-601, 01010, Україна
тел.: (044) 254-23-31
факс: (044) 254-23-31



Україна

**NATIONAL SECURITIES
AND STOCK MARKET
COMMISSION**

Building 30, 8, Moskovska St.,
Kyiv-601, 01010, Ukraine
phone: (044) 254-25-70
fax: (044) 254-25-70

12.03.13 № 13/04/4599/НК

На № _____

Директору ТОВ «Газета»

Белкіну Л.М.

04209, м. Київ, вул. Героїв Дніпра, 26, кв. 32

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі - Комісія) на вх. № ОЗІ/ЮО-49 від 12.02.2013 року, в межах компетенції повідомляє наступне.

Комісією за період з 2009 року по теперішній час рішення щодо зупинення внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку певного емітента або певного власника у зв'язку з виявленням порушення вимог ч. 3 ст. 78 Закону України «Про акціонерні товариства», крім рішення винесеного у відношенні ПАТ «Пересувна механізована колона № 20», не виносились.

1) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

4) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків.

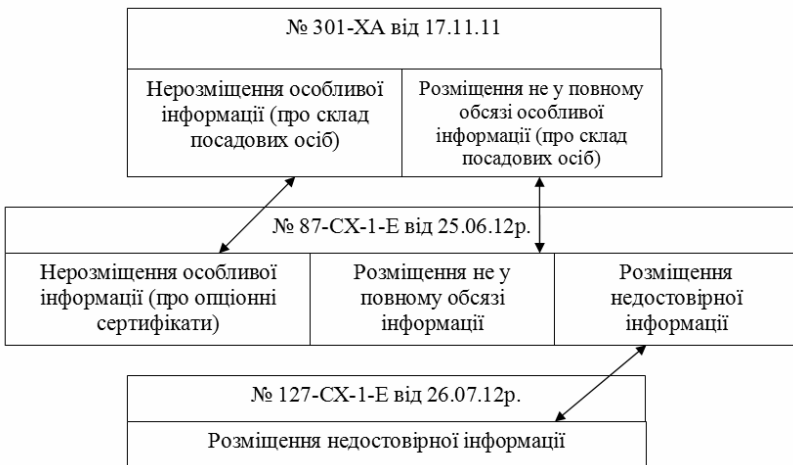
Отже, як тільки суб'єкт владних повноважень відступає від адміністративного прецеденту, що склався, і не може переконливо обґрунтувати відповідне рішення, є усі підстави говорити про надання необґрунтованих переваг для певних суб'єктів і ставити питання про наявність корупційного правопорушення, а також порушення антимонопольного законодавства.

Інший привід для застосування широких дискреційних повнова-

Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)

жень надає Комісії ст. 11 ЗУ № 448/96-ВР, яка передбачає право Комісії застосовувати штрафні (фінансові) санкції (всього передбачено 16 видів). При цьому за один і той самий вид правопорушення можуть застосовуватися санкції у широкому діапазоні розміру суми штрафу (“вилка штрафів”). Наприклад, за перше порушення у сфері інформаційних відносин на фондовому ринку передбачається “вилка штрафів” на юридичних осіб 0-17.000 гривень, при повторному порушенні у цій сфері – 17.000-85.000 гривень, за умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на фондовому ринку – 170.000-850.000 гривень. Додаткове поле розсуду надає нечітка визначеність таких понять, як “повторне порушення”, “умисні дії” тощо. Особливо небезпечним є те, що дані санкції застосовуються у позасудовому порядку [10].

Водночас, акціонер ПАТ “Трест Житлобуд-1” звернувся до Окружного адміністративного суду м. Києва з позовом до НКЦПФР про визнання протиправними дій, визнання протиправними та скасування п. 1 постанов від 25 червня 2012 р. № 87-СХ-1-Е, № 89-СХ-1-Е, № 90-СХ-1-Е, від 26 липня 2012 р. № 127-СХ-1-Е, № 128-СХ-1-Е, № 129-СХ-1-Е про накладання санкцій на емітента. Протиправність у даному випадку акціонер вбачав у тому, що, незважаючи на численні скарги акціонерів на порушення емітента у сфері інформаційних відносин, Комісія жодного разу не вбачала повторність і застосовувала невелику для цього випадку суму штрафу 340 гривень. Адміністративний позов розглядався у справі № 2а-12492/12/2670 [11]. Для наочності акціонер по кожній з груп Постанов акціонер надавав схеми [11]. Всі Постанови Комісії знаходяться у відкритому доступі [12].



Однак представники Комісії проти позову заперечували, посилаючись на те, що, по-перше, повторність не вбачається тому, що порушення відбувалися щодо різної за змістом інформації; по-друге, тому, що обидва порушення із пари, де спостерігалася повторність, допущені до складання першого акту про правопорушення; по-третє, сума штрафу – це взагалі вільний розсуд Комісії.

Водночас, з приводу повторності акціонером наводилися приклади абсолютно іншої адміністративної практики. Так, Постановою від 19 липня 2011 р. № 100-ХЕ про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів застосована штрафна санкція за неопублікування в офіційному друкованому виданні у встановлений законодавством строк регулярної річної інформації емітента. Постановою від 30 серпня 2011 р. № 144-ХЕ про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів застосована штрафна санкція за неопублікування в офіційному друкованому виданні, в установленний законодавством строк, особливої інформації; при цьому це порушення розглядається як повторне по відношенню до встановленого Постановою від 19 липня 2011 р. № 100-ХЕ, хоча це останнє порушення стосувалося саме регулярної інформації.

Далі, Постановою від 6 лютого 2012 р. № 24-ДО про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів застосована штрафна санкція за неподання інформації до ДКЦПФР відносно прийняття рішення про реорганізацію акціонерного товариства. Водночас Постановою від 6 лютого 2012 р. № 25-ДО про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів застосована штрафна санкція за неподання інформації до ДКЦПФР відносно державної реєстрації ТОВ. При цьому державна реєстрація ТОВ здійснена 13 жовтня 2011 р., тобто до застосування санкції Постановою від 6 лютого 2012 р. № 24-ДО. Однак Постанова № 25-ДО прийнята з урахуванням повторності.

У Постанові № 1051-ДО-1-Е про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів від 29 жовтня 2012 р. зазначено: “Особлива інформація про зміну складу посадових осіб емітента від 16 травня 2012 р. була подана до Комісії 26 липня 2012 р. вх. № 175. Крім того, у відношенні Товариства було винесено постанову про накладення санкції за правопорушення на ринку цінних паперів № 671-ДО-1-Е від 10 вересня 2012 р., за неподання інформації до Комісії, тобто має місце повторне вчинення правопорушення. Очевидно, “друге” порушення було вчинене раніше, ніж складена “перша” Постанова, однак у цьому випадку посадові особи Комісії повторність знайшли.

Отже, поведінка посадових осіб органу влади залежить чи від настрою, чи від якихось інших чинників.

Що стосується суми штрафу 340 гривень (з “вилки” 0-17.000 гривень), то про причини такої поблажливості до ПАТ “Трест Житлобуд-1” можна тільки здогадуватися. По-перше, навіть якщо посадові особи не знайшли повторності у розумінні ЗУ № 448/96-ВР, то систематичність порушень повинна була б визнаватися обтяжуючою обставиною і призвести до збільшення суми штрафу хоча б на третій чи на четвертий раз. По-друге, як правило, у переважній більшості випадків штраф за аналогічні порушення знаходиться на рівні 1020-1700 гривень, а іноді й 8500 гривень (Постанова від 10 травня 2006 р. № 261-КП).

Варто підкреслити, що велика частка провини за зловживання органами влади дискреційними повноваженнями лежить і на законодавцеві. Так, у роботі [13] правильно звертається увага на те, що законодавець, перед тим, як приймати рішення про наділення посадових осіб дискреційними повноваженнями, має відповісти на питання: “чи можна при існуючому розмаху корупції збільшувати кількість спокус?” Аналогічні заперечення проти надання органам влади дискреційних повноважень в умовах розгулу корупції висловлені у роботах [14, 15]. Разом із тим, безпідставне відступлення органу влади від принципу адміністративного прецеденту суперечить європейському праворозумінню і може бути вельми достовірним сигналом корупційної зацікавленості.

Водночас, не можна погодитися з О. О. Дворніковою, що адміністративні прецеденти компенсують відставання чинного законодавства від розвитку суспільних відносин, гарантують оперативне вирішення виникаючих правових спорів в умовах відсутності або невизначеності їх нормативної регламентації, щонайменше в українських умовах. Адже, згідно з ч. 2 ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Отже, органи влади не можуть братися за вирішення питань до їх законодавчого врегулювання. Мова про адміністративний прецедент може вестися тільки у межах дискреційних повноважень, встановлених законом.

Слід також зазначити, що крім Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи від 11 березня 1980 р. № R (80)2, підґрунтя для наявності адміністративного прецеденту надає і ЗУ “Про Конституційний Суд України”. Так, відповідно до ст. 94 цього Закону, підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, **іншими органами державної влади**, якщо суб’єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод. Отже, неоднозначне засто-

сування закону “іншими органами державної влади”, тобто не судами, є ненормальним і таким, що потребує глибокого з’ясування суті закону, а отже нормальною є ситуація, коли державні органи розуміють і застосовують закон однаково.

Висновки. Адміністративний прецедент є мірою рівності осіб перед законом, оскільки в однакових обставинах особа не може зазнавати різних утисків. Зазначене правило у повній мірі втілене у Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи від 11 березня 1980 р. № R (80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, а також у зміст статті 94 ЗУ “Про Конституційний Суд України”. В Україні ж відступлення від цих вимог є вкрай непоодинокими, що може бути сильним сигналом корупційної зацікавленості. Водночас адміністративний прецедент може застосовуватися тільки у межах дискреційних повноважень, встановлених законом, і не може підміняти законодавчого регулювання.

Список використаних джерел

1. Белкін М. Л. Значення та перспективи впровадження судового прецеденту в судочинстві України в контексті забезпечення єдності правозастосування / М. Л. Белкін // Правничий вісник Університету “КРОК” / Вищий: навчальний заклад “Університет економіки та права “КРОК”. – Вип. 13. – К., 2012. – С. 125–133.
2. Курило В. І. Про систему джерел адміністративного права України / В. І. Курило // Юрид. вісник. – 2009. – № 2 (11). – С. 31–33.
3. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / за заг. ред. Куйбіди Р. О., Шишкіна В. І. – К. : Старий світ, 2006. – 576 с. – ISBN 966-96635-1-2.
4. Бабкіна О. В. Теорія держави і права у схемах і визначеннях : навч. посіб. / О. В. Бабкіна, К. Г. Волинка. – К. : МАУП, 2004. – 144 с.
5. Дворникова О. А. Административный прецедент в системе источников права. Теоретико-правовое исследование : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / О. А. Дворникова. – М., 2009. – 21 с.
6. Белкін М. Л. Адміністративний прецедент / М. Л. Белкін // Міжнародна поліцейська енциклопедія : [у 10 т.] / Керівники авт. Колективу : В. В. Коваленко, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К. : Атіка, 2011. – Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. – С. 95–96.
7. Белкін Л. Зупинення обігу цінних паперів як проблема фондового ринку: Які проблеми створюють для фондового ринку рішення ДКЦПФР / Л. Белкін // Юрид. газета. – 2011. – № 50 (293). – С. 1, 14–15. – 13 груд.
8. Белкін Л. М. Проблеми довіри до фондового ринку в контексті сумнівних управлінських рішень та дій суб’єктів владних повноважень / Л. М. Белкін // Кримський юрид. вісник. – 2011. – № 2 (21). – Ч. 1. – С. 74–81.

Борьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)

9. Матеріали справи № 826/1433/13-а. Постанова прийнята 3 квітня 2013 р. і розміщена у Єдиному державному реєстрі судових рішень / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30483754>.

10. Курило В. І. Адміністративні правовідносини у сільському господарстві України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07 / В. І. Курило. – К., 2008. – 42 с.

11. Матеріали справи № 2а-12492/12/2670. Постанова прийнята 14 груд. 2012 р. і розміщена у Єдиному державному реєстрі судових рішень / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28319852>.

12. Єдиний інформаційний масив даних про ринок цінних паперів SMIDA. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.smida.gov.ua/stat.php>.

13. Гавриш С. Б. Стан та проблеми антикорупційної експертизи законодавства в Україні [Електронний ресурс] / С. Б. Гавриш. – Борьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. – 2008. – № 18. – Режим доступу :

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/bozk/18text/g18_27.htm.

14. Головщинский К. И. Диагностика коррупциогенности законодательства [Електронний ресурс] / К. И. Головщинский ; [под ред. Г. А. Сатарова и М. А. Краснова]. – Режим доступу :

http://www.anti-corr.g.ru/indem/2004diag_cor_zak.htm#_Toc63574047.

15. Белкін Л. М. Дискреційні повноваження органів влади як чинник корупції / Л. М. Белкін // Борьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. – 2011. – № 24. – С. 91–100.

В статье доказывається, что требование соблюдения принципа административного прецедента (принятие органами исполнительной власти в одинаковых обстоятельствах одинаковых решений) ограничивает усмотрение этих органов при рассмотрении административных дел и тем самым ограничивает коррупцию.

It is proved that the requirement of the principle of administrative precedent (adoption of the executive power in the same circumstances the same decision) limits the discretion of the authorities in administrative cases and thus limit corruption.

Стаття надійшла до редакції журналу 30 квітня 2013 року.